PÒJ DO TUŃCA!

Mërgô widu farwów sta
Diskòteka w Szadëch Krzach
Nicht nikògò tuwò nie znô...
Bit rozedrgô nodżi dwie
Pãpk na wiérzkù bãdze wnet
Wejle, dwùch jesz wòlnëch przëszło...[1]

Jakùż wôżny je tuńc w lëdzczim żëcym? Baro. Kò lëdze tańcowelë òd wiedna. Ju pra-Kaszëbi, czej sã grzelë przë ògniszczu – wierã trãptelë do jaczégò ritmù. Jak to szło? może: je to a-le zëm-no abò cos sã w krzô-kach mòc-kò rë-chô a może nikt mie nie kò-chô... Tańcowelë pòjedińczno i dëbelt. Nawetkã w wikszich karnach. Dzysô to sã nazéwô diskòteka.

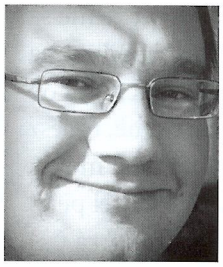

Przë tańcowanim wiele lëdzy mô robòtã. Do tuńca graje mùzyka – tej są mùzykańcë. W całoscë ten òd bãblowaniô je wôżny, bò żelë ni mùszi bëc melodie – to ritm je ju kònieczny.

Tuńc sã zmieniwô, chòcô jegò zortë òstôwają jistné. Mómë tuńce dedikòwóné wierze, kùltowi. Mómë tuńce dlô zdrowiô, jak zumba. Są eroticzné tuńce, przë rozmajitëch rérach. Je téż deptanié kapùstë – i to je prawie diskòteka. Z nodżi na nogã. Abò scanë szorowanié. Kònieczno mùszi bëc letkò wëpiti. A czej sã człowiek za wiele ògnistą wòdą wspòmòże – to ju je ritualny tuńc.

Jim cepli je – tim tuńca wicy. Nôwicy tuniają ti, co mieszkają kòl równika, chòcle mùrzinowie w Africe. Taczi negrus, czej dobrze sã zakrący – mô wikszé wzãcé kòl negrusków. A òni mògą jich miec wicy jak jednã. Chłopi czãsto pòkôzywają w ruchù swòjã mòc, wëtrzëmałosc, skòcznosc, chùtkòsc – wszëtkò, co je brëkòwné chłopòwi do jachtë a do òbarnë jegò białk a dzôtk. Znowa białczi téż tuńcã rozmieją òchlëc. I to jak. Òne wskôzywają na białogłowsczé znanczi: delikatnosc, harmóniã a snôżotã cała. To je baro wôżné dlô chłopów. Widzą tej, że białka nie je nielusô, pòradzy so z dzecoma a i ò chłopa zadbô. Gòrzi jak takô, co spiéwô w jaczim teledisku, wiãcy sztërema lëtrama wëtrząsô, jak spiéwô. To je pewno zgódné z rzeklanã: czegò nie dospiéwôsz – to dopòkôżesz... W całoscë do tańcowaniô nie je dobrze za baro sã rozeblakac. Leno tëli, cobë sã za baro nie zmòknąc. Nôlepi do tuńca są przërëchtowóny chłopi na wiesołach. W nôlepszich swòjich niedzélnëch ancuchach dzyrskò wëwijają szocze, jaż jima mòk na wiérzk garderobë wëstąpiwô.

Są tuńce robòtë. Taczi szewc, kòwôl, kòséder, w jaczich prosto jidze nalezc wbijanié gòzdzyków w pòdeszwë bóta, kùcé żelazła czë seczenié kòsą. Jak pòwstałë jiné, może sã leno domëslac. Takô makarena abò lambada... Ò lambadze móm czëté, że ji kroczi pòwstałë òbczas jedny aùtobùsowi wanodżi. W jednym sztóce pasażérowie narôz mùszelë z bùksama wëlezc. Szoféra sã zatrzimôł w lasu, lëdzëska wëskòklë a zaczãlë: jedny bùlwë zléwac, a drëdżé straszëc bladima slôdkama zajce. Narôz jedna òd straszeniô zajców natrafiła na pòkrzëwã i, drapiącë sã, zabédowa pierszé lambadowé ruchë. To bëła bòdôj aùtobùsowô pielgrzimka do Santiagò de Compòstella, czë czegòs jinégò z kómpòstã w nazwie...

Chcemë wząc kaczuchë. Dzysô dnia baro niepòliticzny tuńc. A prosti. Kòżdi je w sztãdze pòrëszac pôlcama òd rãków, łokcama jak skrzidełkama, rzëcą na bòczi i zaklepac na rãce.

Przë tańcowanim wiele lëdzy mô robòtã. Do tuńca graje mùzyka – tej są mùzykańcë. W całoscë ten òd bãblowaniô je wôżny, bò żelë ni mùszi bëc melodie – to ritm je ju kònieczny. Niewôżné, czë tańcownik, tańcownica w nien trôfiają. Sygnie, że tańcujący mają pierszą niwiznã mùzyczną, to je czëją, czej sã mùzyka zaczinô a czej kùńczi. Mają co robic krôwcowie, szewcowie, barmani, kelnerczi... W tuńcu mùszi òpasowac, cobë kòmù krziwdë nie zrobic òbczas jaczégò òstrégò krãcëszka. Wôrt je ùpilowac łokce a stopë, żebë nie pòbòdnąc a nie pòdeptac jaczi niedowinny òfiarë.

Chto tańcëje nôlepi? Ti, co tańcowac lubią, co pòtrafią sã wczëc w partnera, partnerkã. W tuńcu może co prawic na ùchò. Abò prawie nié, bò mùzyka za głosno. Tej do se krzëczą. Nié wiedno je to co mądrégò – w kùńcu tuńc to nie je nôùkòwô kònferencjô... Jak białkã pò parkece prowadzy jaczi dżentelmen, tej może zapëtac, czë sã tańcôrka czegò napije, może swiéżégò lëftu chce nabrac... Dze może tańcowac? Prakticzno wszãdze. Pòcwierdzywają to ti, co wpedlë w aùtołowé spùrgniãcé abò wrôcelë dodóm pòd mòcnym wpliwã. Niejeden z nich òdtańcowôł przë tim swójską „Deszczową spiéwã" w plëce pò piwach...

TÓMK FÓPKA

[1] „Jednym sã stac", dokôz z platczi *Miłota*, Kaszëbskô Agencja Artisticzno, Chwaszczëno 2010.